ФОНДАЦИЯ
АСОЦИАЦИЯ
АНИМУС

Адрес: София 1000, ул. „Екзарх Йосиф“ 85
Т/Ф: (+3592) 983 5205 983 5305, 983 5405
E: animus@animusassociation.org
www. animusassociation.org

Изх. № А-44/02.03.2026 г.

До:
Андрей Янкулов – Министър на правосъдието

СТАНОВИЩЕ

От:
Фондация „Асоциация Анимус“, ЕИК 121452127, с адрес: гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ №85, представлявано от Надежда Стойчева

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЯНКУЛОВ,

Фондация „Асоциация Анимус“ е неправителствена организация, която в продължение на над 31 години работи в подкрепа на активната държавна намеса в борбата с домашното насилие и насилието над деца. Организацията управлява пет социални услуги, държавно делегирана дейност за деца и семейства в риск и за пострадали от насилие. Екипът ни обслужва и Националната телефонна линия за пострадали от насилие 0 800 1 86 76, финансирана от Министерски съвет.

На 29.01.2026г. беше публикуван за обществена консултация проект на Закона за прозрачност и почтеност в управлението[1], който следва да осигури прозрачност, равен достъп и ред, по който всички заинтересовани лица биха могли да изразяват вижданията си и да оказват въздействие в процеса на изработване на нормативни актове. Основната цел на закона е да повиши общественото доверие в приемането и прилагането на нормативни актове, което изисква ясни разпоредби и ефективни механизми за прилагането им.

В настоящия си вид обаче текстовете се нуждаят от редакции, тъй като включват неясни разпоредби, които не са в съответствие с принципите на законност и правна

[1] Наричан „законопроекта“

Адрес: София 1000, ул. „Екзарх Йосиф“ 85
Т/Ф: (+3592) 983 5205 983 5305, 983 5405
E: animus@animusassociation.org
www. animusassociation.org

сигурност и биха могли да затруднят ефективно прилагане на закона, както и да създадат недоверие.

1. **Изключения от вписване в Регистъра за прозрачност[2]**

Законодателят е предвидил горепосочените цели да бъдат постигнати чрез вписване на представителите на интереси в Регистър за прозрачност. Разпоредбите, уреждащи условията и реда за вписване, функционирането и подлежащата на вписване информация, следва да изграждат ясна рамка, гарантираща откритост, отчетност и професионализъм.

Разпоредбата на чл. 13, ал. 3 от Законопроекта въвежда изключения от вписване в Регистъра с оглед **засягането на конституционно гарантирани права**, включително правото на сдружаване, гарантирано както от Конституцията на Република България[3][4], така и от различни международни правни актове[5]. **Налагането на допълнителни административни изисквания** спрямо субекти, упражняващи това право, **създава риск от непропорционална държавна намеса чрез неоправдани административни тежести**.

От обхвата на разпоредбата за вписване са изключени политическите партии, синдикалните и работодателските организации. **Необосновано извън обхвата на изключенията остават юридическите лица с нестопанска цел, които са учредени в обществена полза. Липсват обективни мотиви** за подобно разграничение, което противоречи на принципа на равенство и създава предпоставки за неравно третиране. Необходимо е **да се осигури еднакво третиране на всички субекти**, които упражняват конституционно гарантирани права.

Юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза са фундаментални за едно демократично общество, защото гарантират защита и развитие на значими обществени ценности и права. Те насочват ресурси, експертиза и гражданска енергия към каузи като социална справедливост, образование и защита на уязвими групи, където

[2] Наричан „Регистъра“

[3] Чл. 12, ал. 1 от Конституцията на Република България - Сдруженията на гражданите служат за задоволяване и защита на техните интереси

[4] Чл. 44, ал. 1 от Конституцията на Република България - Гражданите могат свободно да се сдружават.

[5] Чл. 11 от Европейската конвенция за правата на човека, чл. 22 от Международния пакт за граждански и политически права и чл. 8§1 от Международни пакт за политически, социални и културни права

Адрес: София 1000, ул. „Екзарх Йосиф“ 85
Т/Ф: (+3592) 983 5205 983 5305, 983 5405
E: animus@animusassociation.org
www. animusassociation.org

обществените потребности изискват устойчив и целенасочен ангажимент. В този процес диалогът и взаимодействието с политически фигури и държавни институции са неизбежни и необходими, тъй като именно чрез институционалното сътрудничество техните цели могат да бъдат превърнати в предложения за ефективни политики и реални обществени решения.

2. Представителство на интереси

С цел яснота и прецизност е необходимо уеднаквяване на терминологията в законопроекта, тъй като в чл. 3[6] и в §1, т.1 от Допълнителните разпоредби[7] са използвани различни понятия, а именно „комуникация“ и „контакт“, за да опишат взаимодействието между представителите на интереси и лица по чл. 5 от Законопроекта. В §1, т.1 е въведен и количествен критерий от 9 контакта. Подобни прагове съществуват и в други държави. Например в Германия през 2024г. е направена законодателна промяна, с която прагът е намален от 50 на 30 контакта с цел разширяване на обхвата.[8] **Количественият критерий следва да бъде съобразен така, че да бъде съобразен с обективната действителност като се отличава системната и организирана дейност по представителство от спорадичните контакти, за да се гарантира балансът между прозрачността и свободното упражняване на конституционни права.**

Същевременно чл. 8, ал. 5 от Законопроекта предвижда задължение за поддържане на календар на срещите, който създава обективна основа за съпоставка и преценка, относно изпълнението на задълженията за вписване в Регистъра.[9] **Липсата на единно легално понятие и съпоставянето на информацията с календара на срещите, създава предпоставки за противоречиво тълкуване и прилагане на закона спрямо различните субекти, което засяга принципа на правна сигурност, предвидимост и**

---

[6] Чл. 3, ал. 1 от Законопроекта – „Представителство на интереси по смисъла на този закон е **всяка устна или писмена комуникация** с лице по чл. 5, осъществявана в полза на обществени, групови или частни интереси, с цел оказване на влияние при вземането на решения относно създаването, изменението и съдържанието на….“

[7] §1, т.1 от Допълнителните разпоредби от Законопроекта - „Осъществяване на представителство на интереси редовно по занятие“ означава **осъществяване на поне девет контакта** с лице по чл. 5, проведени от едно физическо лице или от различни лица за едно юридическо лице, за период от три месеца. Адресирането на изявление до повече от едно лица се смята за един контакт“

[8] https://www.oecd.org/en/publications/the-oecd-reinforcing-democracy-initiative_9543bcfb-en/full-report/component-5.html?utm_source=chatgpt.com ; https://www.gesetze-im-internet.de/lobbyrg/__2.html

[9] Чл. 13, ал. 4 от Законопроекта – „Преценка за изпълнение на задължението по ал. 1, т. 1 може да се направи и при съпоставяне на публикуваната информация в календарите на срещите по чл. 8, ал. 5“

Адрес: София 1000, ул. „Екзарх Йосиф“ 85
Т/Ф: (+3592) 983 5205 983 5305, 983 5405
E: animus@animusassociation.org
www. animusassociation.org

равнопоставеност. Ето защо е необходимо използването на едно общо и ясно понятие, което да гарантира еднаквото прилагане на закона спрямо всички субекти.

3. Регистър за прозрачност и правни последици от вписването

Вписването в Регистъра се извършва при условията на чл. 13, ал.1 от Законопроекта. От систематичното тълкуване на може да се направи заключението, че условието по т. 1 трябва да е налице заедно с това т.2 или 3, доколкото единствено в т.2 е използвана думата „или“. Същевременно ал.3, в която е използвано „някое от условията по ал.1“, създава впечатлението, че условията са предвидени като алтернативни. Това противоречие налага прецизиране, тъй като различното тълкуване може да доведе до различно прилагане на закона.

Чл. 14 от Законопроекта предвижда публичен достъп до лични данни. Трябва да бъде обмислено **до каква степен е законосъобразно и целесъобразно чувствителни лични данни да бъдат публично достъпни**. Задължението по чл. 14, ал. 3 за вписване на данни за всеки отделен проект може да доведе до необосновано и нецелесъобразно предоставяне на лични данни или разкриване на търговска тайна и до злоупотреба с тях.[10] Използваното общо понятие в чл. 14, ал. 3, т. 3 „данни“ за лицата, които осъществяват пряко представителство на интереси не разкрива какви по вид лични данни ще бъдат вписани като в този случай може да се стигне до публично оповестяване на чувствителни лични данни по смисъла на Регламент 2016/679 на Европейския парламент и Съвета. Следва да се вземе предвид, че **юридическите лица с нестопанска цел и понастоящем подлежат на отчетност** пред редица различни институции, включително Националната агенция по приходите, Агенция по вписванията и други. **Въвеждането на допълнително задължение за предоставяне на информация в Регистъра представлява необоснована административна тежест.**

Нещо повече, **разпоредбата на чл. 17 от Законопроекта е предвидена като стимулираща вписването** на представителите на интереси в Регистъра. **Липсата на ясни правила за прилагането** на чл. 17, ал.1, т.3 от Законопроекта обаче създава **предпоставки за различна практика** от страна на държавните органи, което може да

[10] Използваното общо понятие в чл. 14, ал. 3, т. 3 „данни“ за лицата, които осъществяват пряко представителство на интереси не разкрива какви по вид лични данни ще бъдат вписани като в този случай може да се стигне до публично оповестяване на чувствителни лични данни по смисъла на Регламент 2016/679 на Европейския парламент и Съвета.

Адрес: София 1000, ул. „Екзарх Йосиф“ 85
Т/Ф: (+3592) 983 5205 983 5305, 983 5405
E: animus@animusassociation.org
www. animusassociation.org

доведе до ограничаване на правата на правата на представителите на интереси и злоупотреба. **Следва изрично да се уреди редът, условията и начина, по който ще се получава разрешение за достъп до обсъжданията, за да се гарантира защитата срещу произволното му прилагане и неравноправно третиране на субектите.**

Законопроектът следва да повиши общественото доверие в процеса на изготвяне и приемане на нормативни актове. За тази цел следва да има ясни и предвидими правни норми, които да определят реда и начина, с който трябва да се съобразяват както представителите на интереси, така и държавните органи и институции. Спазването на принципа на правна сигурност е от значение за правилното тълкуване и прилагане на законопроекта както от представителните на интереси, така и от държавните органи, които следва да извършват мониторинг и контрол над тях, а също така да налагат санкции. В настоящия Законопроект са включени някои основни механизми, чрез които следва да се гарантира прозрачността при приемането на нормативни актове. Въпреки това са налице противоречия в самите текстове, които биха могли да доведат до това законодателството да не се прилага за предвидените в него цели или да не постигне същите.

Nadejda Stefanova Stoytcheva
Digitally signed by Nadejda Stefanova Stoytcheva
Date: 2026.03.02 09:43:56 +02'00'

С уважение:.....

/Надежда Стойчева/